

WYROK Z DNIA 23 LISTOPADA 2006 R.

IV KK 328/06

Zakaz wynikający z art. 415 § 5 zd. 2 k.p.k. odnosi się do każdego określonego w ustawie przypadku orzekania karnoprawnego obowiązku naprawienia szkody, a więc również tego, określonego w art. 72 § 2 k.k.

Przewodniczący: sędzia SN H. Gordon-Krakowska.

Sędziowie SN: A. Kapłon, J. Skwierawski (sprawozdawca).

Prokurator Prokuratury Krajowej: K. Parchimowicz.

Sąd Najwyższy w sprawie Grażyny O., skazanej za przestępstwo określone w art. 286 § 1 k.k. i inne, po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie w dniu 23 listopada 2006 r., kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść skazanej od wyroku Sądu Rejonowego w C. z dnia 20 września 2004 r.,

u c h y l i ł zaskarżony wyrok w części dotyczącej zobowiązania skazanej Grażyny O. do naprawienia szkody (...).

U Z A S A D N I E N I E

Wyrokiem Sądu Rejonowego w C. z dnia 20 września 2004 r. Grażyna O. uznana została za winną popełnienia przestępstw określonych w art. 286 § 1 k.k. i w art. 270 § 1 k.k. (dwukrotnie), a Sąd wymierzył jej łącznie karę roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat. Ponadto, orzeczeniem stanowiącym pkt 5 tego wyroku Sąd zobowiązał skazaną – na podstawie art. 72 § 2 k.k. – do na-

prawienia w całości szkody wyrządzonej przestępstwem określonym w art. 286 § 1 k.k., przez zapłatę na rzecz pokrzywdzonej spółki jawnej „B.” z siedzibą w K. kwoty 106 669,20 zł, w terminie roku od uprawomocnienia się orzeczenia.

Wyrok Sądu Rejonowego nie został zaskarżony przez żadną ze stron postępowania i uprawomocnił się bez postępowania odwoławczego.

Kasację od tego wyroku wniósł – na podstawie art. 521 k.p.k. – Prokurator Generalny na korzyść skazanej „w części dotyczącej orzeczenia na mocy art. 72 § 2 k.k. obowiązku naprawienia szkody”. W kasacji podniesiono zarzut rażącego naruszenia art. 415 § 5 k.p.k., „polegającego na orzeczeniu wobec skazanej Grażyny O. na mocy art. 72 § 2 k.k. obowiązku naprawienia szkody (...) gdy tymczasem roszczenie wynikające z przestępstwa było już przedmiotem postępowania cywilnego prowadzonego w Wydziale Gospodarczym Sądu Okręgowego w C.” – i wniesiono „o uchylenie wyroku Sądu Rejonowego w C. w zaskarżonej części”.

Pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej, pokrzywdzonej spółki, wniósł o oddalenie kasacji twierdząc, że w chwili orzekania Sądu karnego nie toczyło się inne postępowanie w przedmiocie roszczenia wynikającego z przestępstwa, a zawarta przed Sądem cywilnym ugoda między stronami nie jest orzeczeniem określonym w art. 777 pkt 1 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Przepis art. 72 § 2 k.k. stanowi materialną podstawę możliwości zobowiązania skazanego do naprawienia szkody w całości lub części w wypadku zawieszenia wykonania kary. Możliwość taka jest wyłączona, jeżeli obowiązek naprawienia szkody orzeczono jako środek karny (art. 39 pkt 5 k.k.) albo zobowiązano sprawcę do uiszczenia świadczenia wymienionego w art. 39 pkt 7 k.k. W kwestii m.in. zobowiązania do naprawienia szkody stan prawny uległ zmianie od dnia 1 lipca 2003 r., to jest od chwili wejścia w życie przepisów ustawy z dnia 10 stycznia 2003 r. o zmianie ustawy – Ko-

deks postępowania karnego... (Dz. U. Nr 17, poz. 155). Nowelą tą wprowadzono zmiany w treści przepisów art. 415 k.p.k. Treść § 5, zastępującego obowiązujący poprzednio § 6 tego artykułu, uzupełniono zdaniem drugim, zawierającym klauzulę antykumulacyjną, wyłączającą dopuszczalność orzeczenia m.in. obowiązku naprawienia szkody „jeżeli roszczenie wynikające z popełnienia przestępstwa jest przedmiotem innego postępowania albo o roszczeniu tym prawomocnie orzeczono”. Nie ulega wątpliwości, że wynikający z tej klauzuli zakaz odnosi się w równym stopniu do każdego ze wskazanych w ustawie wypadków orzekania karnoprawnego obowiązku naprawienia szkody, niezależnie od podstawy prawnej umożliwiającej wydanie takiego orzeczenia – a więc również do przepisu art. 72 § 2 k.k.

Orzeczenie o obowiązku naprawienia szkody zawarto w wyroku wydanym w czasie obowiązywania art. 415 § 5 k.p.k., w brzmieniu ustalonym wskazaną wyżej ustawą nowelizującą. Przed wydaniem tego wyroku, bo w dniu 7 kwietnia 2003 r., pokrzywdzona spółka wystąpiła do Sądu Okręgowego w C. z pozwem przeciwko Grażynie O., zawierającym żądanie orzeczenia nakazu zapłaty kwoty 106 669,20 zł. Nakazem zapłaty z dnia 7 maja 2003 r. Sąd nakazał pozwanej, aby zapłaciła powodowi tę kwotę wraz z odsetkami. Wniesienie przez pozwaną zarzutów od nakazu zapłaty spowodowało wszczęcie postępowania cywilnego, zakończonego w dniu 16 czerwca 2004 r. zawarciem ugody, w której treści pozwana zobowiązała się zapłacić powodowi należność wynikającą z nakazu zapłaty. Sąd uchylił jednocześnie nakaz zapłaty kwoty 41 734,64 zł, i w tym zakresie umorzył postępowanie. Pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej nie przeczył tym ustaleniom w czasie rozprawy kasacyjnej.

Niezasadny jest zatem podniesiony w czasie rozprawy – dla uzasadnienia wniosku o oddalenie kasacji – argument, że w chwili orzekania w tej sprawie przez Sąd karny roszczenie wynikające z popełnienia przestępstwa nie było przedmiotem innego postępowania. Toczyło się bowiem postępo-

wanie nakazowe, a Sąd rozpoznający niniejszą sprawę wiedział o tym, o czym świadczy treść dokumentów pozostających w aktach sprawy oraz dopuszczenie przez Sąd dowodu z akt sprawy cywilnej. Wskazane wyżej okoliczności wyłączały dopuszczalność wydania orzeczenia zobowiązującego Grażynę O. do naprawienia szkody. Nieistotny jest w tej sytuacji argument wskazujący na odmienne funkcje i podstawy prawne orzekania o obowiązku naprawienia szkody, skoro treść art. 415 § 5 zd. 2 k.p.k. przesądza jednoznacznie o niedopuszczalności zobowiązania do naprawienia szkody w postępowaniu karnym w wypadkach określonych w tym przepisie. Niezasadny jest również argument wyprowadzony z treści art. 777 pkt 1 k.p.c. Z przepisu tego wynika bowiem, że ugoda zawarta przed Sądem powszechnym jest również – obok „orzeczenia sądu prawomocnego lub podlegającego natychmiastowemu wykonaniu” – tytułem egzekucyjnym. Pozwala to twierdzić, że stanowi ona o zabezpieczeniu roszczenia pokrzywdzonego w sposób równie skuteczny, jak określone w tym przepisie orzeczenie sądu. Należy zatem przyjąć, że zachodziła w niniejszej sprawie okoliczność wyłączająca dopuszczalność orzeczenia w postępowaniu karnym obowiązku naprawienia szkody.